

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCOMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

LUXEMBOURG

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
CURTEA DE JUSTIȚIE A COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

19 юни 1990 година*

„Преюдициално запитване — Привременна мярка — Постановяване от националния съд“

[...]

По дело C-213/89

с предмет искане, отправено до Съда на основание член 177 от Договора за ЕИО от House of Lords, за постановяване във връзка с висящото пред тази юрисдикция дело между

The Queen

и

Secretary of State for Transport, ex parte: Factortame Ltd и др.,

на преюдициално заключение за тълкуването на общностното право относно обхвата на правомощието на националните юрисдикции да постановяват привременни мерки, когато са засегнати права, предоставени от общностното право,

СЪДЪТ,

състоящ се от: г-н О. Due, председател, сър Gordon Slynn, г-н С. N. Kakouris, г-н F. A. Schockweiler, г-н M. Zuleeg, председатели на състави, г-н G. F. Mancini, г-н R. Joliet, г-н J. C. Moitinho de Almeida, г-н G. C. Rodríguez Iglesias, г-н F. Grévisse, г-н M. Díez de Velasco, съдии,

генерален адвокат: г-н G. Tesauero,

секретар: г-н H. A. Rühl, главен администратор,

* Език на производството: английски.

като има предвид писмените становища, представени:

- за правителството на Обединеното кралство, от г-н Т. J. G. Pratt, Principal Assistant Treasury Solicitor, в качеството на представител, подпомаган от сър Nicholas Lyell, QC, Solicitor General, г-н Christopher Bellamy, QC и г-н Christopher Vajda, barrister,
- за ирландското правителство, от г-н Louis J. Dockery, Chief State Solicitor, в качеството на представител, подпомаган от г-н James O'Reilly, SC в ирландската адвокатура,
- за Factortame Ltd и др., от г-н David Vaughan, QC, г-н Gerald Barling, barrister, г-н David Anderson, barrister и г-н Stephen Swabey, solicitor от кантората Thomas Cooper & Stibbard,
- за Комисията, от г-н Götz zur Hausen, правен съветник, и г-н Peter Oliver, член на нейната правна служба, в качеството на представители,

като разгледа доклада за съдебното заседание,

като изслуша устните становища на правителството на Обединеното кралство, на Factortame Ltd и др., на Rawlings (Trawling) Ltd, представлявано от г-н N. Forwood, QC и на Комисията по време на устните състезания в съдебното заседание от 5 април 1990 г.,

като изслуша заключението на генералния адвокат на съдебното заседание от 17 май 1990 г.,

постанови настоящото

Решение

[...]

- 1 С решение от 18 май 1989 г., постъпило в Съда на 10 юли същата година, House of Lords поставя по силата на член 177 от Договора за ЕИО два преюдициални въпроса относно тълкуването на общностното право и относно обхвата на правомощието на националните юрисдикции да постановяват привременни мерки, когато са засегнати права, предоставени от общностното право.
- 2 Тези въпроси са повдигнати в рамките на спор между Secretary of State for Transport и дружеството Factortame Ltd и други дружества, учредени по правото на Обединеното кралство, както и членовете на управителните съвети и акционерите на тези дружества, повечето от които са испански граждани (наричани по-нататък ищци по главното производство).

- 3 От преписката по делото е видно, че въпросните дружества са собственици или ползватели на 95 риболовни кораба, вписани в регистъра на британските кораби по силата на Merchant Shipping Act 1894 (Закон за търговското корабоплаване от 1894 г.) Петдесет и три от тези плавателни съда първоначално са били регистрирани в Испания и са плавали под испанско знаме, но от 1980 г. насам на различни дати са регистрирани в британския регистър. Останалите 42 кораба винаги са били вписани в Обединеното кралство, но са били закупени от дружествата на различни дати, основно след 1983 г.
- 4 Законовият режим за регистрация на британските риболовни кораби е бил радикално променен от част II на Merchant Shipping Act 1988 (Закон за търговското корабоплаване от 1988 г., наричан по-нататък „Закон от 1988 г.“) и Merchant Shipping (Registration of Fishing Vessels) Regulations 1988 (правилници от 1988 г. за регистрацията на риболовните кораби, наричани по-нататък „правилниците от 1988 г.“; S.I. 1988 г., бр. 1926). Не се спори, че Обединеното кралство е направило това изменение, за да прекрати практиката, известна като „quota hopping“, а именно практиката, която според правителството на Обединеното кралство се състои в „плячкосване“ на риболовните квоти, предоставени на Обединеното кралство от кораби, плаващи под британско знаме, но които не са в действителност британски.
- 5 Законът от 1988 г. предвижда създаването на нов регистър, в който да се регистрират всички британски риболовни кораби, включително тези, които вече са били регистрирани в предишния общ регистър по Закона за търговското корабоплаване от 1894 г. Въпреки това само риболовните кораби, отговарящи на условията, определени в член 14 от Закона от 1988 г., могат да бъдат регистрирани в новия регистър.
- 6 Параграф 1 от този член гласи, че с изключение на случаите на дерогиране по решение на министъра на транспорта, един риболовен плавателен съд може да бъде вписан в новия регистър, само ако:
  - „а) собственикът му е британски гражданин;
  - б) се стопанисва от пределите на Обединеното кралство и неговото използване се ръководи и контролира от пределите на Обединеното кралство, и
  - в) наемателят, корабособственикът или корабният оператор е квалифицирано лице или дружество.“

Съгласно параграф 2 от същия член се счита, че един риболовен плавателен съд принадлежи на британски собственик, ако номиналната собственост (legal ownership) изцяло принадлежи на едно или повече квалифицирани лица или дружества и ако действителната собственост (beneficial ownership) на плавателния съд принадлежи на едно или повече квалифицирани

дружества или най-малко 75 % от нея — на едно или повече квалифицирани лица; параграф 7 от същата разпоредба уточнява, че под „квалифицирано лице“ се разбира британски гражданин, пребиваващ и с адрес в Обединеното кралство, а под „квалифицирано дружество“ — дружество, създадено в Обединеното кралство и със седалище в него, поне 75 % от чийто капитал се притежава от едно или няколко квалифицирани лица или дружества и в което най-малко 75 % от членовете на управителния съвет са квалифицирани лица.

- 7 Законът и правилниците от 1988 г. са влезли в сила на 1 декември 1988 г. Същевременно по силата на член 13 от закона валидността на регистрациите, извършени по предходния режим, е продължена като преходна мярка до 31 март 1989 г.
- 8 На 4 август 1989 г. Комисията сезира Съда с иск по член 169 от Договора за ЕИО с цел да се установи, че налагайки условията за гражданство, определени в член 14 от Закона от 1988 г., Обединеното кралство не е изпълнило задълженията си по членове 7, 52 и 221 от Договора за ЕИО. По този иск е образувано дело 246/89, което в момента е висящо. С отделна молба, депозирана в секретариата на Съда същия ден, Комисията е поискала от Съда да разпорежи временно спиране на прилагането на тези условия за гражданство по отношение на гражданите на други държави членки и за риболовните кораби, които до 31 март 1989 г. са извършвали риболовна дейност под британско знаме и с британско разрешително за риболов. С определение от 10 октомври 1989 г. (246/89 R., Recueil, стр. 3125) председателят на Съда е уважил тази молба. В изпълнение на това определение Обединеното кралство е издало кралски указ, изменящ член 14 от Закона от 1988 г. с действие, считано от 2 ноември 1989 г.
- 9 При образуването на производството по главния спор 95-те риболовни кораба на ищците по главното производство не са отговаряли на поне едно от условията за регистрация, предвидени в член 14 от Закона от 1988 г., и следователно не са могли да бъдат регистрирани в новия регистър.
- 10 Предвид факта, че тези кораби са щели да бъдат лишени от правото да извършват риболов, считано от 1 април 1989 г., въпросните дружества са оспорили с молба за съдебно разглеждане, подадена от тях на 16 декември 1988 г. пред High Court of Justice, Queen's Bench Division, съвместимостта на част II от Закона от 1988 г. с общностното право; те са поискали и постановяването на привременни мерки за целия период до окончателното произнасяне по искането им за съдебно разглеждане.
- 11 С решение от 10 март 1989 г. Divisional Court на Queen's Bench Division: i) решава да спре производството и да отправи до Съда съгласно член 177 от Договора за ЕИО преюдициално запитване за тълкуване на въпросите от общностното право, повдигнати в хода на производството; ii) постановява

като привременна мярка спиране на прилагането на част II от закона и на правилниците от 1988 г. по отношение на жалбоподателите.

- 12 На 13 март 1989 г. Secretary of State for Transport обжалва определението, постановено от Divisional Court относно привременните мерки. С решение от 22 март 1989 г. Court of Appeal постановява, че по силата на националното право юрисдикциите нямат правомощието да спират временно прилагането на законите и в резултат на това отменя определението на Divisional Court.
- 13 Сезирана със спора, House of Lords постановява своето решение от 18 май 1989 г., посочено по-горе. В него тя установява най-напред, че твърденията на ищците по главното производство относно непоправимата щета, която ще понесат в случай на непостановяване на поисканите от тях привременни мерки и на успешен за тях изход по главния им иск, са основателни. Въпреки това тя приема, че по силата на националното право британските юрисдикции нямат правомощието да постановяват привременни мерки в случаи като този по делото в главното производство; по-конкретно, на това се противопоставя старото правило на common law, според което нито една привременна мярка не може да бъде постановена срещу Короната, т.е. срещу правителството, както и презумпцията, според която националните закони са в съответствие с общностното право, докато няма произнасяне по тяхната съвместимост с това право.
- 14 House of Lords си задава по-нататък въпроса дали въпреки гореспоменатото правило от националното право британските юрисдикции имат правомощието да постановяват привременни мерки срещу Короната, като се основават на общностното право.
- 15 Като приема следователно, че спорът повдига проблем по тълкуването на общностното право, House of Lords решава съгласно член 177 от Договора за ЕИО да спре производството, докато Съдът се произнесе по следните преюдициални въпроси:

„1) Когато:

- i) в производство, образувано пред национална юрисдикция, една от страните твърди, че законно се позовава по силата на общностното право на права, имащи пряко действие по националното право (изтъкнатите права),
- ii) прилагането на изрична национална разпоредба автоматично лишава тази страна от изтъкнатите права,
- iii) има солидни аргументи за и против съществуването на изтъкнатите права и когато националната юрисдикция е поискала произнасяне по реда на преюдициалното производство съгласно член 177 по въпроса дали тези права съществуват или не,

- iv) по националното право се презумира, че разглежданата национална разпоредба е съвместима с общностното право, освен ако нейната несъвместимост бъде установена и докато бъде установена,
- v) националната юрисдикция няма правомощието да разреши привременни мерки за защита на изтъкнатите права, като спре прилагането на националната разпоредба до произнасянето по реда на преюдициалното производство,
- vi) накрая, тъй като решението по преюдициалното запитване е в крайна сметка в подкрепа на изтъкнатите права, страната, която може да се позовава на тези права, вероятно е понесла непоправими щети, освен ако привременните мерки за защита са били разрешени,

дали общностното право

- a) задължава националната юрисдикция да разреши привременната защита на изтъкнатите права или
  - б) дава на юрисдикцията правомощието да разреши тази привременна защита на изтъкнатите права?
- 2) При отрицателен отговор на въпрос 1), подточка а) и утвърдителен отговор на въпрос 1) подточка б), какви критерии трябва да се приложат, за да се вземе решение дали трябва да бъдат разрешени или отказани горепосочените привременни мерки за защита в подкрепа на изтъкнатите права?“

16 Фактите по главното производство, развитието на производството и представените пред Съда становища са отразени по-подробно в доклада за съдебното заседание. Тези елементи от делото се възпроизвеждат по-долу само доколкото е необходимо за съжденията на Съда.

17 От преписката, и по-специално от акта за запитване и от развитието на делото пред сезираните по-рано национални юрисдикции, описан по-горе, е видно, че с преюдициалния въпрос националната юрисдикция по същество цели да разбере дали националният съд, който, сезиран със спор, засягащ общностното право, счита, че единствената пречка да разпореда привременни мерки е правило от националното право, трябва да изключи прилагането на това правило.

18 За да се отговори на този въпрос, следва да се припомни, че в своето решение от 9 март 1978 г. по дело *Simmenthal* (106/77, *Recueil*, стр. 629) Съдът обявява, че правилата за пряка приложимост на общностното право „трябва да имат пълно и еднакво действие във всички държави членки от

момента на влизането им в сила и за целия срок на тяхното действие“ (точка 14) и че „в съответствие с принципа на предимство на общностното право действието на разпоредбите на Договора и на директно приложимите актове на институциите в отношението им с вътрешното право на държавите членки... е такова, че със самото си влизане в сила правят неприложима по право всяка противоречаща им разпоредба на вътрешното право“ (точка 17).

- 19 Според практиката на Съда националните юрисдикции съгласно принципа за сътрудничество закрепен в член 5 от Договора, са задължени да осигуряват правната защита, произтичаща за правните субекти от прякото действие на разпоредбите на общностното право (вж. на последно място Решение от 10 юли 1980 г. по дело *Ariete*, 811/79, *Recueil*, стр. 2545 и Решение от 10 юли 1980 г. по дело *Mireco*, 826/79, *Recueil*, стр. 2559).
- 20 Съдът е постановил и че всяка разпоредба от национален правов ред, както и всяка законодателна, административна или съдебна практика, която би имала за последица да намали ефективността на общностното право поради факта, че отказва на компетентния да прилага това право съд правомощието в самия момент на прилагането да извърши всичко необходимо, за да изключи прилагането на националните законодателни разпоредби, които евентуално представляват пречка, дори и временна, за пълното действие на общностните норми, е несъвместима с изискванията, присъщи на самото естество на общностното право (Решение от 9 март 1978 г. по дело *Simmenthal*, посочено по-горе, точки 22 и 23).
- 21 Трябва да се добави, че пълното действие на общностното право би било също толкова намалено, ако правило от националното право може да попречи на съда, сезиран със спор от областта на общностното право, да разреши привременните мерки, за да гарантира пълното действие на съдебното решение, което следва да бъде произнесено относно съществуването на правата, изтъкнати въз основа на общностното право. От това следва, че съдът, който при тези обстоятелства би разпоредил привременни мерки, ако не се сблъскваше с правило от националното право, е длъжен да изключи прилагането на това правило.
- 22 Това тълкуване са потвърждава от системата, въведена с член 177 от Договора за ЕИО, чието полезно действие би било ограничено, ако националната юрисдикция, която спира производството, докато Съдът отговори на нейния преюдициален въпрос, не може да разпореда привременни мерки, до произнасянето на решението ѝ, взето след отговора на Съда.
- 23 Следователно на поставения въпрос следва да се отговори, че общностното право трябва да се тълкува в смисъл, че националната юрисдикция, сезирана със спор от областта на общностното право, която счита, че единствената

пречка да постанови привременни мерки е правило от националното право, трябва да изключи прилагането на това правило.

По съдебните разноски

- 24 Разноските, направени от правителството на Обединеното кралство, правителството на Ирландия и Комисията на Европейските общности, които са представили становища пред Съда, не могат да им бъдат възстановени. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред националната юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения

СЪДЪТ,

произнасяйки се по въпросите, поставени от House of Lords с решение от 18 май 1989 г., постанови:

Общностното право трябва да се тълкува в смисъл, че националната юрисдикция, сезирана със спор относно общностното право, която счита, че единствената пречка да постанови привременни мерки е правило от националното право, трябва да изключи прилагането на това правило.

Due   Slyn   Kakouris   Schockweiler   Zuleeg

Mancini   Joliet   Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias   Grévisse   Díez de Velasco

Постановено в открито заседание в Люксембург на 19 юни 1990 година.

Секретар

Председател

J.-G. Giraud

O. Due